

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa S. F.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "U." w G.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 lutego 2019 r.,
zażalenia strony pozwanej
na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżone orzeczenie pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powód S. F. wniósł o ustalenie nieistnienia uchwał rady nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej „U.” w G. nr (...)/2014 w sprawie wyboru M. S. na prezesa zarządu Spółdzielni oraz nr (...)/2014 w sprawie wyboru A. M. na zastępcę prezesa zarządu oraz o ustalenie nieistnienia lub ewentualnie - nieważności uchwały nr (...)/2015 w sprawie wyboru G. H. do zarządu Spółdzielni.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa „U.” w G. wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z 15 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił powództwo, a na skutek apelacji powoda, wyrokiem z 13 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W zażaleniu na orzeczenie Sądu Apelacyjnego z 13 marca 2018 r. pozwana zarzuciła, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c. przez błędne zastosowanie tego przepisu i wadliwe uznanie, że Sąd Okręgowy w G. nie rozpoznał istoty sprawy.

Pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu zażaleniowym prowadzonym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada tylko, czy wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki wydania orzeczenia kasatoryjnego, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, gdy wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku czy prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasatoryjnego orzeczenia, lecz skierowane jest przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Ocenie Sądu Najwyższego może być zatem poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnego rozstrzygnięcia.

Wydając orzeczenie kasatoryjne w niniejszej sprawie, Sąd Apelacyjny powołał się na nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy jej istoty (art. 386 § 4 k.p.c.). Stwierdził, że Sąd Okręgowy nie naruszył wprawdzie art. 193 k.p.c., bowiem rozważał żądanie ewentualne zgłoszone przez powoda, aczkolwiek nie odniósł się do pewnego twierdzenia faktycznego powoda. Za naruszony uznał też art. 233 k.p.c. w związku z przeprowadzeniem przez Sąd Okręgowy oceny dowodów nieuwzględniającej całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a

jako nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd Okręgowy zakwalifikował okoliczność, że Sąd ten nie rozważył wszystkich twierdzeń faktycznych powoda związanych z przesłankami ustalenia nieistnienia zaskarżonych uchwał nr 26/2014 i nr 27/2014, a także - w zakresie podstawy faktycznej żądania stwierdzenia nieważności uchwały nr 2/2015 - nie dokonywał ustaleń faktycznych na gruncie zeznań świadków, że w niektórych grupach wybrano do rady nadzorczej osoby mające jedynie status pełnomocników, a nie członków grupy członkowskiej, że brak było zgody mocodawców co do osoby pełnomocnika i sposobu głosowania, że jeden pełnomocnik reprezentował więcej osób na zebraniach grup członkowskich.

Pomimo dostrzeżenia powyższych braków Sąd Apelacyjny był stanie stanowczo odnieść się do większości zarzutów apelacyjnych, a mianowicie dotyczących naruszenia art. 2, art. 5, art. 7 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 217 k.p.c. Wypowiedział się też o wykładni art. 95 i 96 k.c. oraz art. 36 w zw. z art. 37 § 2 prawa spółdzielczego, jaką należy zastosować w sprawie i w jej ramach stwierdził, że możliwe było głosowanie przez pełnomocnika na zebraniach grup członkowskich na podstawie stosowanego *per analogiam* art. 36 § 2 prawa spółdzielczego, oraz że nie ma prawnych przeszkód do udzielenia pełnomocnictwa skierowanego do nieokreślonych osób, jednakże do ustanowienia pełnomocnika dochodzi dopiero wtedy, gdy oświadczenie to dojdzie do wiadomości wymienionej w nim osoby i zostanie przez nią przyjęte, zaś dokument pełnomocnictwa musi być dołączony do protokołu zebrania, a ponadto, że zasada z art. 36 § 4 prawa spółdzielczego dotyczy również sytuacji, gdy pełnomocnik reprezentuje więcej niż jednego członka, mimo że należą oni do różnych grup członkowskich.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd Okręgowy nie rozważył w całości przytoczonej przez powoda podstawy faktycznej żądania ewentualnego, skoro w części odnosiła się ona do tych samych twierdzeń faktycznych, które kwestionowały prawidłowość wyboru członków rady nadzorczej. Za prawidłową uznał natomiast ocenę Sądu Okręgowego, że w trakcie wyborów do zarządu pozwanej nie została naruszona ustalona w statucie zasada wyboru członka zarządu z nieograniczonej ilości kandydatów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że do

nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się po przeanalizowaniu żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Powód w niniejszej sprawie wniósł o ustalenie nieistnienia uchwał organów pozwanej o powołaniu jej prezesa, zastępcy prezesa oraz członka zarządu i ewentualnie ustalenie nieważności uchwały o powołaniu członka zarządu pozwanej. Takie żądanie rozpoznał i ocenił Sąd Okręgowy.

Okoliczności przytoczone przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu kasatoryjnego orzeczenia nie świadczą o tym, żeby Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy w znaczeniu podanym wyżej, a co najwyżej, że nie objął ustaleniami wszystkich okoliczności, jakie są niezbędne dla stwierdzenia, jakie konsekwencje prawne należy powiązać z podstawą faktyczną sporu. Zadaniem sądu drugiej instancji w postępowaniu cywilnym nie jest jednak samo tylko zbadanie zarzutów podniesionych przez stronę w ramach zgłoszonego środka zaskarżenia, lecz ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy. Jeśli sąd ten stwierdzi, że postępowanie dowodowe przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji było dotknięte wadami, tak gdy chodzi o rodzaj dowodów przeprowadzonych przez ten sąd, jak i sposób ich oceny, ale także gdy stwierdzi, że prawidłowe zastosowanie prawa materialnego wymaga uzupełnienia ustaleń faktycznych, to ma obowiązek we własnym zakresie ustalenia te uzupełnić, a dowody ocenić ponownie. Uzupełnienie ustaleń faktycznych musi przy tym bazować na tym materiale dowodowym, który zebrał sąd pierwszej instancji, na materiale dowodowym, który był objęty wnioskami dowodowymi stron zgłoszonymi na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, niezasadnie pominiętymi przez sąd pierwszej instancji oraz na materiale dowodowym, który zostanie zebrany z zachowaniem reguł ustalonych w art. 381 k.p.c. przed sądem drugiej instancji. Konsekwencje nieustalenia pewnych faktów muszą obciążyć strony, stosownie do art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.

Z tych względów - na podstawie art. 394¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z 394¹ § 3 i art. 108 § 2 oraz art. 398²¹ k.p.c. - Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie, pozostawiając Sądowi drugiej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

jw